

30 december 2023

De afgelopen decembermaand was heel Nederland weer in feeststemming. Iedereen loopt in deze tijd van het jaar ook over van liefdadigheid en de drang om anderen te helpen. Totdat het gaat over de vrouwen en kinderen uit Syrië; dan houdt de compassie meestal plotseling op. Ik herinner mij Kerst 2019 toen we net begonnen waren met onze acties. Ik probeerde flyers uit te delen bij de lokale supermarkt maar werd weggejaagd door boze klanten en winkelpersoneel. Achteraf begrijp ik wel dat mensen met Kerst niet lastig gevallen willen worden met dergelijke ongemakkelijke onderwerpen. Maar toch schuurt het een beetje.

Kerst 2023: nog steeds veertien vrouwen op de TA

In de vier jaar die sindsdien verlopen zijn, is er gelukkig een hoop veranderd. Dankzij het fantastische werk van André Seebregts en zijn collega's zijn intussen alle vrouwen die dat wilden, samen met hun kinderen teruggehaald. Het afgelopen jaar hebben acht van hen zelfs hun vrijheid teruggekregen. Met de meeste kinderen gaat het redelijk goed, en een aantal van hen is weer terug bij hun moeder. Maar ook met Kerst dit jaar zaten er nog 14 vrouwen alleen in hun cel, zonder hun kinderen. De afgelopen maand hebben ze gelukkig weer tientallen kaarten gekregen van wildvreemde mensen die hen allemaal wilden laten weten dat ze niet vergeten zijn. Dat is enorm belangrijk voor hen. De vrouwen die nu nog vast zitten hebben het extra moeilijk doordat zij aankijken tegen zwaardere beschuldigingen en langere straffen.

Europa weer in de ban van het terrorisme

De afgelopen kerstdagen heerste er in West-Europese landen weer grote angst voor terroristische aanslagen. Het is begrijpelijk dat burgers bang zijn voor radicale moslims die, aangestuurd vanuit het buitenland, proberen Europa te treffen op plaatsen en tijdstippen waar dat het meeste pijn doet. Het is ook logisch dat onze inlichtingen- en veiligheidsdiensten alert zijn op dit gevaar. Maar minder logisch is dat Nederland ook de vrouwen in Zwolle ook nog steeds behandelt alsof het gevaarlijke terroristen zijn. Iedereen weet dat deze vrouwen nooit aanslagen beraamd of gepleegd hebben, en dat er van hen geen enkel veiligheidsrisico uitgaat. Wanneer justitie het nodig vindt om hen te straffen voor het feit dat ze vertrokken zijn naar Syrië, laat ze dat dan doen door middel van een normale gevangenisstraf. Nu worden de vrouwen op een zodanige manier behandeld dat hun trauma's verergeren en hun verbittering toeneemt.

De kans dat de vrouwen in Zwolle na hun vrijlating een veiligheidsrisico vormen, is minimaal; daarover zijn alle deskundigen het eens. Maar er is een andere groep ex-gedetineerden waarover de veiligheidsdiensten zich wél zorgen maken, en dat zijn de mannen bij wie het Nederlandschap is afgenomen maar die niet uitgezet kunnen worden. Zij verkeren in een volstrekt uitzichtloze positie en kunnen tot wanhoopsgedaden overgaan. De overheidsdiensten waarschuwen al jaren voor dit gevaar, en deze maand [schreef zelfs De Telegraaf](#) er over. Door haar fixatie op het afnemen van het Nederlandschap bij terrorisme veroordeelden vergroot onze minister van Justitie en Veiligheid de onveiligheid in Nederland. Volgens de AIVD lopen er in Nederland nog zo'n 500 personen rond met jihadistische ideeën. Waarom moeten we deze groep versterken met ex-gedetineerden die verbitterd uit detentie komen en geen enkel perspectief meer hebben in ons land?

Gezamenlijke huishouding nog steeds beschouwd als voorbereiding van terroristische misdrijven

Terwijl de rechtbank in een eerdere zaak concludeerde dat het voeren van een gemeenschappelijke huishouding met een IS-strijders niet beschouwd kon worden als voorbereiding van terroristische misdrijven, kwam ze daar bij de meest recente vonnissen weer op terug. Er ligt hier een grijs gebied waar de rechtbank zich nu toch weer heeft laten overtuigen dat de vrouwen het eten koken voor hun man deden met de bedoeling hem in staat te stellen terroristische misdrijven te begaan. Een vreemde conclusie want tijdens de zittingen blijkt steeds dat de vrouwen in Syrië geen andere keus hadden dan met een IS-strijder te trouwen, en dat ze zich dan ook niet aan hun huishoudelijke taken konden onttrekken. Het is in de meeste gevallen zeer onwaarschijnlijk dat de zorg van de vrouwen voor hun man expliciet bedoeld was om hem in staat te stellen terroristische misdaden te begaan.

Afnemen nationaliteit

De huidige wetgeving stelt de minister van J&V in staat om het Nederlanderschap af te nemen bij terrorisme veroordeelden wanneer deze een veiligheidsrisico vormen. De praktijk is echter dat het afnemen altijd gebeurt, ongeacht de vraag of de gedetineerde nog een veiligheidsrisico vormt. Het afnemen van het Nederlanderschap wordt - in strijd met de bestaande wet – gewoon gebruikt als extra strafmaatregel.

Het afnemen van het Nederlanderschap is pas mogelijk op het moment dat de veroordeling onherroepelijk is. De meeste vrouwen gaan daarom tegen hun veroordeling in beroep om het afnemen van hun nationaliteit uit te stellen. De enige die dit niet gedaan heeft, is de 33-jarige S.S. uit Zoetermeer¹. Deze vrouw, die in 2020 op eigen kracht terugkwam naar Nederland, werd in 2021 veroordeeld tot 5 jaar onvoorwaardelijk; de hoogste straf tot nu toe. Zij besloot niet in beroep te gaan omdat zij bereid was haar straf uit te zitten en daarna met een schone lei hoopte te beginnen. Helaas pakte dat anders uit. Nadat haar veroordeling definitief was, nam de IND haar in december 2022 het Nederlanderschap af. Daardoor komt zij niet meer in aanmerking voor overplaatsing naar de reguliere afdeling of voor deelname aan het ‘penitentiair programma’ waarbij gedetineerden het laatste jaar van hun straf elke week al een dag de gevangenis uit mogen om zich voor te bereiden op hun terugkeer in de maatschappij. Bij S. is het niet de bedoeling dat zij terugkeert in de Nederlandse maatschappij, dus is het ook niet nodig dat zij zich daarop voorbereidt. De resterende twee jaar moet zij ook nog doorbrengen op de TA. Begin dit jaar kregen we nog positieve brieven van haar, maar sinds een half jaar antwoordt ze niet meer op onze brieven en weigert ze elk bezoek.

Het gebruik van de TA als strafmaatregel is onwettig

Op aanraden van enkele vrouwen in Zwolle heb ik onlangs de film “The Mauritanian” bekeken; een film gebaseerd op het waargebeurde verhaal van een gedetineerde in de Amerikaanse gevangenis Guantánamo Bay die veertien jaar onterecht vast zat op beschuldiging van terrorisme. Hoewel Guantánamo Bay niet één op één te vergelijken is met de TA Zwolle, zijn er toch een aantal overeenkomsten. In beide gevallen zitten gedetineerden praktisch de hele dag alleen in hun cel en komen ze nauwelijks buiten. De sterke beperkingen in contacten met de buitenwereld, ontspanning en lectuur, leiden tot afstomping en depressie. Een factor die de detentie van de vrouwen in Zwolle nog zwaarder maakt dan die van de mannen in Guantánamo Bay, is het gemis van hun kinderen. Die mogen ze nog steeds slechts eenmaal per zes weken een uurtje zien; een onmenselijke maatregel. Sinds vorige maand is ook het wekelijkse videobellen stopgezet en zijn de beperkingen verder aangescherpt. De vrouwen moeten nu na elk bezoek gevisiteerd worden; reden waarom enkele van hen nu elk bezoek weigeren. Ook schijnt de houding van de bewakers afstandelijker geworden te zijn; kennelijk op instructie vanuit het ministerie. Vorige maand heb ik in brieven aan minister

¹ Ter bescherming van de privacy van de vrouwen gebruiken wij voortaan alleen hun initialen.

Weerwind en de directeur van de PI opnieuw aandacht gevraagd voor de situatie van de vrouwen in Zwolle die geen enkele schuld hebben aan het misbruik van vrijheden door gevangenen op TA's elders in Nederland. Helaas heb ik tot nu toe geen antwoord ontvangen.

Rechtszaken deze maand

Afgelopen maand waren er een 5-tal proforma zittingen in de zaken tegen vrouwen die nog in voorarrest zitten. Deze zittingen moeten volgens de regels gehouden worden om te zien of het voorarrest nog verlengd moet worden. In de meeste gevallen vroeg de advocaat om schorsing van het voorarrest (dat nu al meer dan een jaar duurt) maar geen enkele keer ging de rechtbank hierin mee. Zij gaf aan dat de uiteindelijke straf naar verwachting toch hoger zou uitvallen dan het voorarrest, waardoor de gedetineerde later weer terug zou moeten naar de cel. Ook werd het argument van de 'geschokte rechtsorde' aangevoerd: schorsing van voorarrest zou teveel maatschappelijke verontwaardiging teweegbrengen.

Op 19 december was de inhoudelijke zitting van A. el B. Deze zaak trok de belangstelling van de media vanwege de extra aanklachten die hier waren ingediend, te weten het opgeven als vrijwilliger voor een zelfmoordaanslag en handel in zware wapens. Het OM eiste op grond van deze beschuldigingen een gevangenisstraf van 7 jaar; de op één na hoogste eis in alle strafzaken tot nu toe. De uitspraak is op 18 januari.

Verder was er de uitspraak in het hoger beroep van I.B. tegen wie het OM opnieuw 8 jaar onvoorwaardelijk had geëist. Het hof verwierp het nieuwe bewijsmateriaal dat was ingebracht door het OM (de getuigenis van een Amerikaanse FBI agent), maar verhoogde desondanks de straf met een half jaar van 2,5 naar 3 jaar om hem in overeenstemming te brengen met uitspraken in soortgelijke zaken. Op basis van het eerdere vonnis had I. afgelopen maand al vrij moeten komen, maar justitie had haar nog even langer vastgehouden, aannemende dat haar vonnis in hoger beroep hoger zou uitvallen, En dat klopte; I. moet nu nog tot medio volgend jaar op de TA blijven.

Toch een positief jaar

Naast de zorgen die we hebben over de vrouwen die nu nog vast zitten, zijn we blij dat het afgelopen jaar in totaal acht van de teruggekeerde vrouwen hun vrijheid terug hebben gekregen, en dat zij intussen weer geheel of gedeeltelijk met hun kinderen herenigd zijn. Uit de contacten die we nog steeds met hen hebben, merken we dat zij veel steun krijgen van de gemeente waar ze wonen en van andere instanties. Wanneer de vrouwen eindelijk vrij zijn, merken zij dat er inderdaad ook nog een 'normaal' Nederland bestaat van vriendelijke en behulpzame mensen; iets dat wij hen steeds hebben voorgehouden toen ze nog op de TA zaten.

Hopelijk hebben de vrouwen die nu nog op de TA zitten ook weer een beetje steun geput uit alle kerstkaarten die ze afgelopen maand kregen. Ze kunnen niet op alle kaarten antwoorden omdat ze nog steeds nauwelijks aan postzegels kunnen komen (wij mogen ze die niet toesturen!). Maar van de vrouwen die intussen vrij zijn, weten we hoe belangrijk dat signaal tijdens de vorige Kerst was, en hoe het hen hielp de beproevingen en vernederingen op de TA te doorstaan.

Voor meer nieuws van de afgelopen maand, zie de webpagina "[Laatste Nieuws](#)"

Deze Nieuwsbrief wordt maandelijks toegezonden aan alle mensen die zich hebben aangemeld als lid of sympathisant van het Platform Kinderen terug uit het Kalifaat. Mocht u geen prijs meer stellen op toezending van deze nieuwsbrief dan kunt u zich afmelden bij adcorten@gmail.com

<http://kinderenteruguitkalifaat.nl/wp-content/uploads/2023/12/20231222-Telegraaf-Jihadisten-zonder-paspoort.pdf>